

ENKELE AANTEKENINGEN MET BETREKKING TOT HET ROLLENSPEL

Doel

Het doel van het rollenspel als trainingmethode is het oefenen van de sociale vaardigheid, d.w.z. "het je leren gedragen in een sociale situatie" zowel als "het leren waarnemen van wat er in een groep gebeurt".

Het **gestructureerde rollenspel** kan in cursus- en werksituaties voor verschillende doeleinden worden aangewend:

- a. Als eigen persoonlijke **voorbereiding** voor een conferentie, lezing of speech.
- b. Als **demonstratie** bij het begin van een conferentie; het brengt de deelnemers direct in de reële problematiek.
- c. Als **illustratie** van bepaalde problemen; men herschept als het ware de situatie en speelt hoe men gehandeld heeft. Dit en de reacties van de anderen geven aanleiding het probleem diepgaand te bespreken.
- d. Als **oefenmethode**, het rollenspel is hierbij onderdeel van een groter geheel en brengt theoretische gezichtspunten in een concrete situatie.

Vooral in de laatste zin zal in de cursus het rollenspel worden gebruikt.

Het spelen van een rollenspel

Wil het spel tot zijn recht komen, dan moeten de rollen **flexibel** worden gespeeld. Het te strak vasthouden aan een gegeven rol moet zoveel mogelijk worden vermeden. De spelers moeten de gelegenheid krijgen zich in de situatie en in hun rol in te leven en **serieus** op de problematiek, die aan de orde wordt gesteld, in te gaan.

De spelers zijn beschermd door een opdracht en door een rollennaam.

Het rollenspel moet feiten produceren voor de nabespreking. Spelers en waarnemers mogen niet te emotioneel betrokken raken: het is inzichtelijk leren.

Het waarnemen

De waarnemers hebben veelal een bepaalde observatie-opdracht. Zij zijn **geen rechters**, zij spreken geen oordelen uit maar zij brengen **gegevens** aan voor de discussie, waardoor een gemeenschappelijk dieper inzicht kan ontstaan. De waarnemers bespreken de rollen onder de rollennamen.

De verschijnselen, die kunnen worden geobserveerd en waarop de nabespreking zich richt, kunnen van velerlei aard zijn.

Ze zijn vanuit deze gezichtspunten te beschouwen:

- a. De inhoud: wat werd er gezegd?
- b. De procedure: op welke manier werd het gesprek met dit probleem aangepast?
- c. De interactie: hoe gaan de gesprekspartners op elkaar in en beïnvloeden elkaar in de loop van het gesprek?

De nabespreking

De nabespreking is in het geheel van het rollenspel zeer belangrijk. De waargenomen verschijnselen worden bewust gemaakt om ze in hun onderlinge verband te kunnen begrijpen. Het kan instructief zijn om hetzelfde spel met andere spelers en eventueel andere opdrachten nogmaals te spelen en de verschillende gesprekken met elkaar te vergelijken.